

# KELLET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

1881.

Kolozsvár, szombat, június 4

Tizenegyedik évfolyam.

KOLOZSVÁR, 1881. jun. 3.

(?) Az 1878—1881. évi magyarországygyűlést berekesztő királyi trónbeszéd a szokottnál is melegebb, mondhatnók értelmes, hangjával s a lefolyt ciklus alkotásiainak bőv és jelentős sorozatával előnyösen különbözik e nemű előjleitől.

Alig emlékezünk országgyűlést berekesztő királyi szövegre, mely a Felség ajkáról ily teljes melegegedést kifejezően, ily szívélyes modorban s ily majdnem családias színezettel hangzott volna.

És alig volt alkalom, hogy a törvényhozás három éves működésének ily gazdag aratását lehetett volna bemutatni a vázlatos pillantásban, mely pedig, a do-log természetéhez képest, alig terjeszkedhetett tovább, mint épen csak száraz megjelöléseig a működés fontosabb momentumainak.

Az igazságszolgáltatás, közigazgatás, közlekedés, ipar, erdő-ügy s mindenek fölött a pénzügy körében tett nevezetes előadások, melyeket a trónbeszéd fölso-l, majdnem az egész állami élet minden mozzanatát s csak épen a köznevelés munkakörének hallgatással mellőztetését kell sajnálattal tapasztalnunk — a közélettanodai oktatás iránti törvényjavaslat időközben levétetve a napi rendről—, mert különben elmondhatnók, hogy nincs a nemzetek életében egyetlen jelentős tényező, a melyet a magyar törvényhozás e ciklusa melegen ne ápolta volna s előbbrevitele által kötelességet meg ne tette volna. Az ellenzéki lapok, természetesen, nincsenek melegegedve e kötelesség teljesítésével — ő nekik semmi a büntető-törvénykönyv életbe lépte, a zimonyi és a helyi érdekű vasútak kiépítése, az áru-forgalmi statistika megvalósítása, az ipar-nak nyújtott kedvezmények törvénye, a közbiztonsági szervezet megállapítása, a conversió révén, stb. o szerintük ez az országgyűlés nem csinált semmi jót, nem végzett semmi dicséretre méltó munkát.

Különb, ha jól megnézzük a dolgot, maga a trónbeszéd is igazat ad e kedves uraknak, lám, maga mondja, hogy „sok a teendő, a mi még hátra van.”

Bizony van s jó, hogy van, mert jaj a nemzetnek, mely teendőiből kifogyott — a tétlen pihenésre már jcsak a halál következtén. Legyen hát végzendőnk, hogy a munka közben folyton edződik erők fokozott mértékben építhessék a haza felvirágzását. S hogy ez megvalósulhasson; csak egyet kell kívánunk, a kül- és belbékét, mit a trónbeszéd is melegegedéssel említ, helyez kilátásba. Ha a békés munka ideje a miénk, ügyünk nyerve, mert a bölcs mérséklettel, az erők helyes mérlegelésével s a czélok tervszerű kijelölésével az előbbre haladás biztosítva van. Az ábrándok szárdnyain hig levegőben repesők, hadd csapongjanak Álomországban — míg a durva való kiméletlen érintésére kiábrándulva ébrednek, — a józan és komoly munkás verejtékezve végzi addig helyetők is a teendőket s táplálja munkája gytümöseiből azokat is, kik összedagott kezekkel korholják, gyanusítják, rágal-mazzák az izzadót.

De nem csak ezt: a fölemelő elismerést is megnyerték a munkások, a király ajakáról s a nemzet józan részétől s bármely megnyugtató az öntudat, mely a becsülettel betöltött kötelesség nyomán kél, de az illetékes részről jövő elismerés fölemelő, buzdító hatása jól esik a munkásnak, kecsgetető szó a még előtte álló fáradalmas utra.

És még kecsgetetőbb, még buzdítóbb az a hang, mely valódi bensőséggel esendült a törvényhozók fölébe, a midőn a Felség oly gyöngéd módon hivatkozik a nemzetet ért csapásra, Szeged veszedelmében, s oly melegen említi a részvételt, mely a magyar nemzet szívében a Királyi ház örömtünnepe alkalmával fennen dobogott. A megosztott bánat és megosztott öröm közelebb hozza a szíveket s a nemzet és király szíve, mint a trónbeszéd oly szépen mondja „elválaszthatatlan kettő.”

Valóban elválaszthatatlan! Az irigyes és rövidlátók hiában erőlködnek a félreértés, visszavonás magvainak elhíntésével elválasztani az elválaszthatatlant, mert „a haza iránti szeretet és a korona iránti hűség együtt dobogtatják a nemzet kebelét, ezen elválaszthatatlan kettőnek bolgítására, dicsőségére!”

Azért mi bizva tekintünk a jövőbe, mert valóban a nemzet szíve érzelmét fejezi ki a királyi ajk, a midőn szól, hogy „az eddigi tapasztalatok biztosítékot nyújtanak nekünk az iránt, hogy a minden más kérdéstől ment, tisztán a belügyek rendezésére s fejlesztésére használható idő a jövőben is teljes odaadással föl fog használtatni s meg fog történni mindaz, mi a haza szellemi és anyagi érdekeire nézve kívánatos.”

Ugy legyen!

A magyar ezredeknél Magyarországon, illetve hadkiegészítő kerületeikben leendő elhelyezése és magyar nemzetiségű tisztiek alkalmazása tárgyában Győrmege által a képviselő házhoz intézett feliratot Komárommege nemcsak pusztán hazafisági, hanem közgazdasági szempontból is pártolja, s az ez ügyben a képviselőházhoz intézett felterjesztésében kiemeli, hogy a katonaság a saját hadkiegészítő kerületében mezei és más egyéb munkára is felhasználható lenne, s ez által az állam kiadásai kevesbithetők lennének. A magyar ajku tisztiek alkalmazását pedig a legénység alaposabb kiképzetése érdekében is kívánatosnak tartja. (Országgy. Ért.)

## Elnöki zárjelentés

az 1878. évi október hó 17-ik napjára összehívott 1878—81-ik országgyűlés 3-ik ülészakáról és végre összezevonva az egész országgyűlés eredményéről.

(Folytatás.)

II. A belügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök betérjett 9 törvényjavaslatot, a multól fenmaradt nem volt. Szentesítve kihirdtetett mind a 9. u. m.:

1. „Krassó- és Szörény megyék egyesítéséről.”
2. „A törvénytárnak, a törvénygyűjtőmunkák és rendeletek tárnak kiadásáról s elárulásáról.”
3. „A megyék 1881. évi közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásainak fedezéséről.”
4. „A közbiztonsági szolgálat szervezéséről.”
5. „A fővárosi rendőrségről.”
6. „A gyógyíthatatlan közveszélyes elmebeteg elhelyezésére való ápolás felállításáról.”
7. „Szeged sz. kir. város országgyűlési képviselőválasztó kerületeinek új beosztásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről.”
8. „A kivándorlási ügynökségekről.”
9. „A budapesti magyar nemzeti színház házi pénztárát terhelő adósságok törlesztéséről s a színházépületen szükséges helyreállítások költségéről” szóló tcz.

III. A pénzügyi miniszter benyújtott 27 törvényjavaslatot és a multól elintézten maradt 3 közül azonban 1 törvényjavaslat az utolsó ülészakban visszavonatt.

Szentesítve kihirdtetett 24. u. m.:

1. „A vasuti s gőzhajózási ezállítás használatának megadóztatásáról szóló 1875. 20. tcz. módosításáról.”
2. „A hadmentességi díjról szóló 1880. 27. tcz. 6. §-ának módosításáról.”
3. „A közforgalombeli értékpapírok bírói megsemmisítése és elévüléséről.”
4. „Az 1875. 24. tcz. 4. §-a 10. pontjának módosításáról.”
5. „A földadó szabályozásáról szóló 1875. 7. tcz. némely intézkedésének módosításáról.”
6. „A vízmentesített területeknél alkalmazandó 15 évi adómentesség meghosszabbításáról és az 1875. 7. tcz. 18-ik §-a 3-ik bekezdésének módosításáról.”
7. „A közvetlen lerovandó illetékek kezeléséről.”
8. „A bélyeg- és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok módosításáról.”
9. „A cukor, kávé- és sörfogyasztás megadóztatásáról.”
10. „A budapesti vasuti üszkötő hidon átszállított árúért fizetendő hidvám leszállításáról.”
11. „Az 1881. évi államköltségvetésről.”

12. „Az 1880. évi közütagyi költségek fedezésére a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegről.”

13. „A rézváltópénz szaporításáról.”

14. „A husz és tíz frankos, illetőleg 8 és 4 forintos aranypénz finomsági tartalmára megengedett eltérés megszorításáról.”

15. „A játékkártyák bélyegilletékéről.”

17. „Az 1880. évi földrendés által Zág-rában és környékén megkárosodott házbirtokosoknak adandó kölcsönről és adókedvezményekről.”

17. „Az 1881. évi államköltségvetési hiány fedezéséről.”

18. „Az 1880. 8. t. cz. 1. §-a módosításáról.”

19. „A véderőhöz tartozókat mozgósítás esetén megillető bélyeg, díj- és adómentességéről.”

20. „Az 1880. 20. t. cz. 9. §-ában foglalt bélyegmentességi kedvezménynek a magánadkozásokból létesített segélyalapra való kiterjesztéséről.”

21. „Budapest főváros dunajobbparti részén a főherceg Albrecht és Ilona utakon, valamint a csónak utcában emelendő építmények adómentességéről.”

22. „A 6%-os aranyjáradék-kölcsön költségek bevéltásáról.”

23. „A szegedi pénzügyi hatósági székhely építelésére szükséges költségek fedezéséről.”

24. „A hazai iparnak adandó állami kedvezményről” szóló t. cz.

Szentesítés végett felterjesztve van 1 törvényjavaslat, u. m.:

1. „A közlajrám felemeléséről és ásványolaj-fogyasztási adóról szóló.”

Függetben marad 4. u. m.:

1. „A második osztályú kereseti adó tételének újabb megállapításáról.”
2. „A közadók kezeléséről szóló 1876. 15. t. cz. módosításáról.”
3. „A szeszadóról szóló 1878. 24. t. cz. némely határozatainak módosításáról,” és
4. „A pénzügyi közigazgatási bíróságokról” szóló törvényjavaslat; ezek közül csak az 1. sz. alatt említett törvényjavaslatra adta be a pénzügyi bizottság jelentését.

IV. A vallás- és közoktatási ügyi miniszter 2 törvényjavaslatot tett a ház asztalára, és az előbbi ülészakról elintézetlenül maradt szintén 2.

- Szentesítve kihirdtetett 3. u. m.:
1. „A műemlékek fentartásáról.”
  2. „A budapesti tudomány-egyetem orvoskari épületeinek folytatóságos kivételéről.”
  3. „Az 1868. 9. t. cz. 9. §-ában érintett görög-keleti hitközségeket az egyházak és azoknak egyházi vagy alapítványi vagyona körül felmerülő vitás kérdések elintézéséről szóló t. cz.”
- Függetben maradt:
- „A gymnasiumi és reáliskolai oktatásról” szóló törvényjavaslat a közoktatási bizottság erre vonatkozó jelentésével együtt.

V. Az igazságügyi miniszter előterjesztett 9 törvényjavaslatot és a mult ülészakból fenmaradt 3. Az igazságügyi bizottság azonban egyikből kettőt csinált s így ezen tárczában a fenmaradtak száma lett 4.

Szentesítve kihirdtetett 10. u. m.:

1. „A esődtörvényről.”
  2. „Az 1877. V. t. cz. kiegészítéséről.”
  3. „A szegényügy kölcsönös biztosítása iránt Belgiummal 1880. évi július 19-én kötött szerződésről.”
  4. „A közönséges büntetettek kölcsönös kiadatása iránt Belgiummal 1880. évi jan. 12-én kötött szerződésről.”
  5. „A közönséges büntetettek kölcsönös kiadatása iránt Németalfölddel 1880. évi nov. 24-én kötött szerződésről.”
  6. „Az ügyészségekről szóló 1871. 33. t. cz. 8. §-a helyreigazításáról.”
  7. „A szegedi kir. törvényszék polgári és büntető osztálya, továbbá egy kerületi bírón és fogház számára emelendő épületek költségeinek fedezéséről.”
  8. „A polgári perrendtartásról szóló 1868. 54. t. cz. némely §-ainak módosításáról.”
  9. „A végrehajtási eljárásról.”
  10. „A magyar sz. korona országában levő vasutak és csatornák összpontosított telekkönyvezéséről” szóló.
- Függetben maradt 3. u. m.:
1. „A kir. curiának képviselőválasztási ügyekben való bíráskodásáról.”
  2. „Az ügyvédi rendtartásról.”
  3. „A keresztények és zsidók közt, vala-

mint az ország határában kívül kötött polgári házasságról szóló törvényjavaslat.”

VI. A földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszter a ház asztalára tett 6 törvényjavaslatot; a multól hátraléka nem volt.

- Szentesítve kihirdtetett 5. u. m.:
- 1) „a Spanyolországgal 1880. évi július 8-án kötött kereskedelmi szerződésről,”
  - 2) „az áruforgalmi statisztikáról,”
  - 3) „a kézi zalogkölcsön-ügyletről,”
  - 4) „az inséges tengerészek kölcsönös segélyezése végett Nagy-Britanniával kötött egyezményről,”
  - 5) „a német birodalommal a kereskedelmi viszonyok rendezéséről” szóló t. cz.

Függetben maradt:

- 1) „a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium állandó elhelyezésére szükséges épület megvételéről s arra fordítandó költségek fedezéséről” szóló t. javaslat.

VII. A honvédelmi miniszter előterjesztett 3 törvényjavaslatot; a multól még függetben volt 1.

Szentesítve kihirdtetett 3. u. m.:

- 1) „az 1881. évre kiállítandó ujonez és póttartaléki jutalékok megajánlásáról,”
- 2) „a csendőrségi legénység állományának kiegészítéséről,”
- 3) „a honvédelmi miniszterium 1881. évi költségvetése 2. és 6. címében a legénység élelem költségvetésének fedezéséről” szóló törvényezikkek.

Függetben maradt:

- 1) „a véderőről szóló 1868. 40. t. cz. módosításáról” szóló törvényjavaslat.

(Vége következik.)

## Az országgyűlés berekesztése.

Június 2.

Az érkeles trónteremben tegnap már 3/41 órakor teljes számmal együtt voltak az urak, a képviselők közül igen sokan, Simor és Haynald bírnokok, Pejacevich gr. horvát bán, Szapary Géza gr. fumei kormányzó, Péchy gróf, Csáky gróf, az ország zászlósai, Sennyey báró, Czirák gróf stb. A szélsőbal részéről Helfy Ignác volt jelen.

Pontban 11 órakor az ajtónálló testőrök kocczantására megnyílt a szomszédos terem két szárnyas ajtaja, s bejött a király. — Az ország képviselői harsány éljenzésben törtek ki, s ezalatt a palota előtti térről elmosódottan hangzott a terembe a himnus. A királylyal jöttek az összes miniszterek Tisza Kálmán miniszterelnökkel élőkön.

A király huszártábornoki egyenruhában volt, mellén a Szt. István-rend nagy szalagjával, kalpagját kezében tartá, fellépett a trónra, aztán helyet foglalt, s föltéve kalpagját, elmondta a trónbeszédet, melyet tegnap táviratunkban közöltünk. Szavait, melyek tisztán magyarosan hangzottak érzeleljesen, gyakran szakította félbe erőteljes éljenzés, mely azonban akkor lön leghatalmasabb, midőn a király a trónörökös esküvőjéről szólott. Hangja is melegebb, érzőbb volt e hely olvasásánál.

A trónbeszéd felolvasása után a király fölállt, kalpagját levette, s az urak harsány éljenzése után visszavonult benső termébe.

Az országgyűlés ünnepélyes berekesztése után a főrendek és képviselők a várkapornában gyűltek össze ünnepélyes Tedenmra, melynek befejeztével a fényes társaság ismét elhagyta a palotát.

Utolsó mozzanatát az ünnepnek a szokásos tisztelgések képezték a miniszterelnöknel, Majláth Györgynél és Péchy Tamásnál, a két ház elnökénél.

## KÜLFÖLD.

A francia szenatus conflictus pártja addig titi a vasat, míg megle. A lajstrom scrutinumot ellenző bizottság megválasztását követve a vádoló szavazat az irlalmas nének elboesátásáért a párisi kórházakból és most a szenatus hallatlan sietséget tanusit a választási reform kérdésben. A megválasztott bizottságnak refo-reuse, a Jules Simon által sugalmazott Waddington, jelentését még e héten bevégzi, és a szenatus elé terjeszti, hogy a tárgyalások már a jövő hét elején megindulhassanak. Világos, hogy a lajstrom scrutinium elleni a szenatusban, mielőtt gyorsabban óhajtanák a dolgot kereszttel néni, hogy megbiusítsák Gambetta befolyásának érvényre jutását. Minthogy ugyanis, a szenatus elnöke Leon Say a kamara elnököt bathatósan támogatja, a hasonlóképen a lajstrom scrutinium

## Hirdetési díjak.

Egy négyeseg esztimóternyi tér ára 2 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 80 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Gokhan) der Wollzeile 36.) Haasensteim et Vogler (Wallischgasse 10) Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapest: Haasensteim et Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések és vételi irodája Budapeston Szervitátor 8. sz.

Elvittit "caikkak

garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

mellett van. A kamara Gambettista pártjában nagy a kedvetlenség a senatus ellen sőt az állitják, hogy a Barodetféle indítvány tárgyalásánál azért nem emelt szót, hogy a senatussal érzatos-se nem tetszett.

Tény azonban, hogy a „republ. franc.” igen nehezelt a senatura és azzal fenyegeti, hogy támogatása nélkül is fognak kormányozhatni Franciaországban, ha nem szűnik meg Rochefort, Jules Simon és de Broglie urak sugallatát követni.

Annak daczára, hogy Tunisban minden a legjobban halad előre, a bey Roustan szavára hallgat, sőt miniszterelnök két Párisba küldte Grévy köztársasági elnök üdvözlésére, s daczára, hogy Logerot és Vincendon tábornokok előtt az utolsó krumir csapatok is meghódoltak, déli Algírban kevésbbé kedvező a helyzet.

Orania déli részében működő Innocenti és Malaret ezredesek sokkal erőleyesebb ellentállásra találtak, mint azt hinni lehetett volna. A Laghuat kábok hatalmas törzsének táppapja a lázadókhöz csatlakozott és Géryvillet fenyegeti, mely Detris tábornoktól védetik. És miután 50 marokkóit is foglyul ejtettek, kik az algiri lakosságot bujto-gatták, Flomsennél Céres tábornok parancsnoksága alatt egy új csapat állitattott össze, hogy a marokkói határt megvédjék és a közlekedést az algiri és marokkói felkelők közt meggátolja.

Lord Salisbury, a midlesexi conservatív választók bankettjén mondott pohárköszöntőjében védelmére kelt a felsőháznak azon megtámadás ellenében, mintha a felsőház az ir Landbillt egyszerűen el akarná vetni, s éles bírálas alá vette magát, a Landbillt. Érthetetlennek mondá azt, s szemére lobbantotta a kormányhatározatlanságát. Megtámadta a külügyi politikát s vége kijelentette, hogy mindaddig míg az ügyek élén olyan férfiak állanak, addig Anglia akár bel, akár kül ellenséggel szemben ély olyn mintha védtelen volna.

A görög-török conventiót tegnapelőtt írták alá Konstantinápolyban és e hó 24-én veszi kezdetét az átengedett területek tényleges átadása. Görögország ezáltal nem igen vonakodott, hanem készséggel elfogadta azt, a mit a hatalmak Törökország rovására neki ajándékoznak. Ezzel igen természetesen megtagadta bizsken hangoztatott nyilatkozatát, hogy határozatlan megmarad a berlini conferentia által megjelölt vonal mellett. És miután attól, hogy Görögország a conventiót elfogadja, Európa nyugalma függ, az atheni urak valószínűleg, engedékenységük miatt még dicsénekekre is tartanak igényt.

Az első kihallgatásánál, Midhat pasa a szultán jelenlétében kijelentette határozottan, hogy Abdul Aziz egyáltalában nem gyilkoltott meg, hanem öngyilkos volt. Konstantinápolyban, legfőképen az ifjú török pártban nagy az izgatottság Midhat pasa elfogatása miatt. Másrésztől az ulemák, kik pedig nem voltak barátjai Midhatnak, lépéseket tettek érdekében Mahmud Ned-dimnél.

## Képviselőválasztási mozgalmak.

M. Vásárhely, 1881. jun. 2-án.

A szélső bal ma gyűlést tartott a „Transilvania” szállodában.

Ugron Gábor, Orbán Balázs, Dr. Kovács Ödön, Rediger Géza és többen dikcióztak. Marosszéki választó polgár összesen sem volt 20—30 jelen. Voltak többen helyből minden pártból. E gyűlés jelölt az egész Marosszéki nevében és részére. Egy buzgó szélhali jelölt fogtak a gornyeszegi kerület részére Bereczky László személyében, a ki, (ebéd után levén a gyűlés) azt mondá a kijelölés teletti örömeiben, hogy öreg ember ugyan, de ha addig meghalna, még a holt testével is akar szolgálni a szélbálnak.

Az ákosfalvi kerületre felkérték Balla Lászlót, a ki azonban „képtelennek érezvén magát a követségére,” nem fogadta el a jelöltséget. Habár egy falusi szőről-szóra ezt kiáltá: „Bocassuk a vizre ezt is, hisz régeverődött már. Nem ment a vizre, mégis csak több esze volt.

A vásárhelyi kerületben Kovács Albertet jelölték ki, mérsékelt ellenzéki programmal. (Miként jelöl a szenatus Ugron G. mérs. ellenzéki programmal?) Deputatio is ment utána, de a megisztelt nem jelent meg.

50 tagu végrehajtó bizottságot neveztek ki, köztük nagyon sokat olyat, a ki nem is tarto-





